

Commissie Algemene Zaken

In de Commissie Algemene Zaken van 2 november zijn een tweetal financiële vragen gesteld die betrekking hebben op de financiën van de gemeente Heerenveen.

Het betreft een uiteenzetting van het verschil in 'dekkingsmiddelen' en 'financieringsmiddelen'. Daarnaast is er een vraag gesteld over de verplichte indicatoren op bladzijde 59/60.

1. Dekking vs. financiering

In de commissie AZ zijn door een aantal partijen vragen gesteld over de financiële techniek achter de Algemene Reserve. Graag gaan wij daar dieper op in tijdens een bijeenkomst van de Auditcommissie. Om u alvast op hoofdlijnen inzicht te geven in de werking bieden wij u onderstaande tekst aan onder meer gebaseerd op de VNG publicatie: https://vng.nl/files/vng/brieven/2014/attachments/houdbare-gemeentefinancien_20131015_1.pdf

Gemeenten gebruiken in de regel leningen voor de aanschaf van bezit. De waarde van dat bezit wordt in de boekhouding van een gemeente op een balans bijgehouden. Het bezit van een gemeente wordt aan de linkerkant – de debetzijde – van de balans geadministreerd. Ook de leningen van een gemeente worden in de vorm van schulden op de balans bijgehouden. Maar leningen zijn geen bezit en staan daarom op de rechterzijde van de balans. Op de rechterzijde van de balans - de creditzijde - staat hoe het gemeentebezit is gefinancierd.

Een balans – de naam zegt het al – moet in evenwicht zijn. Als de schulden op de rechterzijde van de balans lager zijn dan de waarde van de bezittingen op de linkerkant, ontstaat er op de rechterzijde een sluitpost om de balans in evenwicht te brengen. Deze sluitpost noemen we de (Algemene) Reserve of ook wel het eigen vermogen. Het is een fictieve post. Hoewel deze reserves op de balans eigenlijk niets representeren. Een positief eigen vermogen in de vorm van reserves (en voorzieningen) geeft aan welk deel van het gemeentebezit op de linkerkant van de balans is afbetaald. Maar deze reserves zelf zijn dus geen geld.

Men zegt wel dat de reserves op de balans van een gemeente vast zitten in het bezit. Bijvoorbeeld in de bakstenen van een schoolgebouw of in het asfalt en de stoeptegels van de gemeentelijke weg.

Met de reserves van een gemeente kan dus niets worden betaald. De geldelijke bezittingen van een gemeente staan aan de andere kant van de balans onder bijvoorbeeld de post Liquide middelen. De hoogte van het eigen vermogen in de vorm van reserves zegt ook niets over de hoogte van de schuld.

Activa	Passiva
Vaste activa	Eigen vermogen
- Immateriële vaste activa	- Algemene reserve en bestemmingsreserves
- Materiële vaste activa	
- Financiële vaste activa	Voorzieningen
Totaal vaste activa	
	Vaste schulden
Vlottende activa	Totaal vaste passiva
- Voorraden	
- Uitzettingen	Vlottende passiva
- Liquide middelen	Netto vlottende schulden
- Overlopende activa	- Overlopende passiva
Totaal vlottende activa	Totaal vlottende passiva
Totaal activa	Totaal passiva

Bovenstaande tabel geeft de balans van een gemeente weer. Het bezit van een gemeente op de linkerzijde van de balans bestaat uit tastbare zaken zoals gebouwen (materiële activa) en voorraden bouwgrond, en uit waardepapieren zoals kapitaalverstrekkingen (aandelen in gemeentelijke bedrijven), uitgeleend geld, vorderingen (debiteuren), geld op de bank en nog in rekening te brengen vorderingen (overlopende activa).

Op de rechterzijde van de balans staat hoe het bezit is gefinancierd. Daar staat met hoeveel langlopende en kortlopende schulden het bezit is belast. Wat overblijft, is een fictieve restpost eigen vermogen in de vorm van de algemene reserve en de bestemmingsreserves (en voorzieningen). Deze fictieve restpost brengt de balans in evenwicht.

Wanneer een gemeente een investering doet, ontvangt het facturen van de leveranciers (crediteuren). Die facturen betaalt een gemeente niet met reserves. Voor het betalen van de crediteuren moet geld op de bank staan of eerstdaags geld op vorderingen van de gemeente worden ontvangen zoals betalingen op belastingaanslagen. Geld op de bank van een gemeente is een bezit. Het staat met de vorderingen op derden van de gemeente op de linkerzijde van de balans bij de balanspost vorderingen en liquide middelen.

Als er geen geld op de bank van de gemeente staat, moet voor het betalen van de crediteurfacturen eerst geld worden geleend. Kortom door een investering neemt de schuld op de rechterzijde van de balans toe of nemen de geldelijke bezittingen op de linkerzijde van de balans af. In beide gevallen ontstaat een negatief financieringsresultaat.

Of een aankoop dan ook de reserves aantast, hangt af van hoe de investering wordt opgeschreven. Wordt de investering als nieuw verworven bezit (bijvoorbeeld als

materieel actief) op de linkerkzijde van de balans bijgeschreven dan gebeurt er met de reserves (nog) niets. Wordt de aankoop in hetzelfde jaar als last op de exploitatie genomen dan dalen de algemene reserve of de bestemmingsreserves. Investerings moeten het eigen vermogen in de vorm van reserves dus niet meteen aan te tasten. Maar investeringen hebben wel onmiddellijk invloed op het financieringsresultaat!

2. COELO indicatoren

Op bladzijde 59 (eenpersoonshuishoudens) en bladzijde 60 (meerpersoonshuishoudens) is gevraagd welke belastingen zijn opgenomen onder de bedragen van respectievelijk € 634 en € 732.

Het betreffen de Afvalstoffen- en Rioolheffing en de Onroerende-zaakbelastingen. In de COELO lijst wordt uitgegaan van een gemiddelde woningwaarde in de gemeente. In 2017 is de gemiddelde woningwaarde in de gemeente Heerenveen € 192.000.

Voor de berekening van de lokale lasten in de gemeente Heerenveen wordt gebruik gemaakt van de lokale lasten meter. Met deze meter kunnen burgers, ondernemers en u inzicht krijgen in de lokale lasten en deze vergelijken met andere gemeenten, waaronder de omliggende gemeenten De Fryske Marren, Súdwest-Fryslân, Leeuwarden en Smallingerland. De meter geeft inzicht in:

- de OZB;
- de rioolheffing;
- de afvalstoffenheffing en
- de hondenbelasting.

<https://heerenveen.lokalelastenmeter.nl/>